

שנינו במשנתנו: נתן לה מוקדשין הרי אלו מותרין. עופות הרי אלו אסורין. שהיה בדין, מה אם המוקדשים, שהמום פוסל בהם, אין אתנן ומחיר חל עליהם. עופות, שאין המום פוסל בהן, אינו דין שלא יהא אתנן ומחיר חל עליהן? תלמוד לומר "לכל נדר", להביא את העופות.

ומעתה, שעופות פסולים באתנן ומחיר, יש לדון לאסור מוקדשים הניתנים לאתנן, כי קל וחומר מוקדשין!

ומה עופות, שאין המום פוסל בהן, ובכל זאת אתנן ומחיר חל עליהן. מוקדשים, שהמום פוסל בהן, וכי אינו דין שאתנן ומחיר חל עליהן?!

תלמוד לומר "לכל נדר", מלמד הכתוב שאסור לנדור אותן ולהביאם, להוציא את הנדר מכתב, שאין אסור אתנן ומחיר חל עליהן.

ודנה הגמרא: טעמא, כל הטעם שאין אתנן ומחיר חל על הקדשים הוא משום דמעטינהו קרא. ויש לדייק: הא לא מעטינהו קרא, אם התורה לא היתה ממעטת אותם, הוה אמינא, כי יהיב לה מוקדשין — חל עליהן אתנן ומחיר!

ואיך יתכן לומר כן, והא (163) אין אדם אוסר דבר שאינו שלו?!

ומתריצין, אמר רב הושעיא: אכן בסתם מוקדשין אין צורך בקרא למעט אותם מהקרבה, ואין אתנן ומחיר חל עליהן מחמת שאינם שלו. אלא כאן מדובר בממנה את הזונה על פסחו, (164) בשכר הביאה, כדין קרבן פסח שאינו נאכל אלא למנויו —

וברייתא זו בשיטת רבי היא, הסובר רשאי אדם למנות אחרים על פסחו עבור מעות, אפילו אם צריך את המעות הללו עבור צרכים שאינם לצורך אכילת קרבן הפסח, וסובר שממונו הוא לכל צרכיו.

דתניא, אמרה תורה בפרשת קרבן פסח [שמות יב], "ואם ימעט הבית מהיות משה". ודרשו חכמים, (165) "ואם ימעט הבית", שנתמעט ביתו, והיינו, שאין לו כדי הצורך לקנות עצים לצליית הפסח או תבלין לתבלו, אז מתירה התורה "מהיות משה" [כאילו כתוב מחיות, בחי"ת], החייהו משה, תן לו צרכיו מהשה, שרשאי למנות אחרים על פסחו, ומהמעות יקנה עצים ותבלין.

וסוברים חכמים: רק אם ימעט מבדי אבילה

הוא. כלומר, איך יכול לתת לה, הלא אינם שלו? ועיין בחידושי הגרי"ז.

164. הקשו השפת אמת ומתן בסתר בשם הבני שמואל: למה לא תירצה הגמרא שמדובר בקדשים קלים ואלבא דרבי יוסי הגלילי הסובר ממון בעלים הם?

165. מבואר לפי הצאן קדשים בדברי רש"י

ואיזה בנין היה באותן י"א אמות, ולמה הזכיר אבנים? ורבינו גרשום מפרש: אפילו אחורי בית הכפורת מבחוץ לטוח הקיר, דהתם נמי קרינן ביה "בית ה'".

163. כן גרס השיטה מקובצת על פי הגמרא במסכת פסחים. וכן משמע מלשון הרמב"ם [שם]. כלומר, איך יכול לאסור אותם מטעם אתנן? וגירסת הגמרא היא: והא לאו ממונו